

2007 Yılında Hangi Yatırım Aracı Ne Kazandı, Ne Kaybettirdi?

Dr. Orkun ÖZBEK

2007 yılı, ABD'deki mortgage kaynaklı çalkantıyla başlayan, giderek bazı gelişen piyasalara sıçrayan finansal krizin Türkiye ekonomisini de etkilediği bir yıl oldu. Bu etkilenme enflasyon hedefinin şaşmasını, büyüme hızının düşmesini tetiklediği gibi, yatırım araçlarının da yıl içinde dalgalı bir seyir izlemesine yol açtı.

Bununla birlikte dünya ekonomisindeki gelişmeler, Türkiye gibi küreselleşmeye bir an önce tam entegre olmak için çalışan ve aynı zamanda kırılgan bir ekonomiye sahip olan gelişmekte olan ülkelerde, yatırım araçları getirisi konusunda çok daha dikkatli olunması gerektiğini anlatmıştır.

Çünkü ekonominin küreselleşmeye olan duyarlılığı artmaktadır; olumlu gelişmelerden hemen etkilendiği gibi, krizlerden de kendisini uzak tutamamaktadır.

Ayrıca Türkiye siyasetindeki gelişmeler de ekonomiyi etkilemiştir. Cumhurbaşkanlığı seçimleri ve Temmuz ayındaki genel seçimler nedeniyle yatırım araçlarının aylık bazda değişimlerinde farklılıklar gözlenmiştir.

Türkiye'de yatırım araçlarının 2007 yılı getirileri, spekülatif kazançları saymazsak, ekonomideki gelişmelerle paralellik göstermiştir.

DOLAR

IMF direktifleri yönünde enflasyon hedeflemesi politikası gereğince “ucuz kur-yüksek faiz” uygulamaları 2007 süresince devam etti. Bu politika sonucu 2006 yılı sonunda 1,42 YTL olan Dolar 2007 yılı sonunda 1,16 YTL'ye düştü. Dolardaki değişim oranı da - %18,25 oldu.

EURO

Aynı gelişme Euro için de geçerli olmuştur. Ancak Euro'daki değer kaybı dolar kadar fazla olmamıştır. 2006 yılı sonunda 1,872 YTL olan Euro, 2007 yılını 1,707 YTL'den kapatarak değer kaybını -%8,81'de tutabilmiştir. Dünya piyasalarında Euro/Dolar paritesindeki yükseliş, Euro'nun YTL karşısındaki değer kaybının daha az olmasına neden olmuştur.

İMKB

Hisse senetleri, yıl içinde en fazla kazandıran yatırım aracı olmuştur. 2006 yılını 39.117 puandan tamamlayan İMKB, 2007 yılını 55.538 puandan kapatarak yatırımcısına %41,98 oranında getiri sağlamıştır. Yıl içinde hisse senetleri piyasasında görülen ani hareketler yurtiçinde ve dışındaki ekonomik-siyasal gelişmelere bağlı olarak değişmiştir.

Özellikle genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimi, AB-Türkiye ilişkileri ve özelleştirme süreci gibi gelişmeler, İMKB üzerindeki etkisini göstermiştir.

ABD ekonomisindeki resesyon kaygıları, mortgage kaynaklı finansal kriz, dünya piyasalarındaki faiz hadlerindeki değişimler gibi yurtdışı gelişmeler hisse senetleri piyasasını birincil derecede etkileyen unsurlar olarak göze çarpmıştır.

ALTIN

24 ayar altın, getirisi göreceli az olan yatırım araçları arasında kaldı. Bununla birlikte 29,7 YTL olan 2006 yılsonu fiyatı, 2007 yılı sonunda 31,35 YTL'ye çıkarak yatırımcısına %5,56 oranında getiri sağladı. Benzer şekilde Cumhuriyet altını da, 195 YTL olan fiyatını 208 YTL'ye çıkardı. Kazandırdığı getiri oranı, 24 ayar altından biraz fazla olarak %6,67 oldu.

FON

Fonların 2007 yılı getirisi hisse senetleri piyasasının getirisine bağlı olarak farklılık gösterdi. Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (KYD) endekslerine göre A tipi fonun 2006 yılı sonunda 443,4 olan değeri, 2007 yılı sonunda 529,7'ye yükselerek yatırımcısına bir yılda %19,46 kazandırdı. B tipi fonların getirisi ise, 2006 yılı sonundaki 807,5 endeks değerinden 2007 yılı sonunda 903,76 endeks değerine ulaşarak A tipi fonun hayli gerisinde, %11,98' de kaldı.

MEVDUAT

Yıl içinde mevduat faiz oranları değişmekle birlikte, 10 bankanın ortalamaları dikkate alınarak yapılan incelemeye göre, 2006 yılı sonundaki oranlardan parasını 1 yıl vadeli mevduatta değerlendiren yatırımcılar 2007 yılı sonunda yüzde 14,24 dolayında net getiri elde ettiler. Farklı kriterler kullanarak yapılan ağırlıklı mevduat faizlerinin de getirisi %15,50 dolaylarında gerçekleşti. Mevduatın yıl sonu getiri aralığını %14-15,5 olarak kabul edebiliriz.

Tablo1. Yatırım Araçlarının 2007 Yılı Getirisi

	31.12.2006	31.12.2007	Getiri Oranı (%)
Dolar	1,42	1,16	-18,25
Euro	1,872	1,707	-8,8
İMKB	39.117	55.538	41,98
24 Ayar Altın	29,7	31,35	5,56
Cumhuriyet Altını	195	208	6,67
A tipi Fon*	443,4	529,7	19,46
B tipi Fon*	807,5	903,76	11,98
Mevduat			14-15,5

*Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (KYD) Endeksi

2008'DE NE OLACAK?

2008 yılı için yatırım araçlarının getirisini öngörmek günümüz ekonomik koşullarında oldukça zor. Ancak, ekonomide ve siyasette yaşanabilecek olası gelişmeler 2 ayrı senaryo olarak düşünüldüğünde, daha anlamlı öngörülerde bulunulabilir. Çünkü özellikle dünya ekonomisinde yaşanabilecek değişimlerin Türkiye ekonomisini geçtiğimiz yıldan daha fazla etkilemeye devam edeceğini söylemek mümkündür.

Buradan hareketle;

1. 2008 yılında Türkiye ve dünya ekonomisinde olumsuz bir gelişme olmaz ya da istikrarlı bir süreç yaşanırsa:

Türkiye “yüksek faiz-düşük kur” politikasından vazgeçmeyeceğini deklare etmiş durumda. Bu yüzden Dolar ve Euro’nun değer kazanmayacağı söylenebilir. Ancak bu iki paranın değeri de 2007’deki kadar düşmeyecektir.

IMKB’deki (kısa dönemli keskin iniş-çıkışlar dışında) yükseliş sürecidir. Ancak bu yükselişin 2007 yılındaki gibi %42'lere varan oranda bir getiri sağlaması olasılığı biraz düşük. Buna paralel olarak A tipi fonlar, B tipi fonlardan daha fazla kazandıracaktır. Altındaki küçük ama istikrarlı yükseliş devam edecektir. Mevduat faizlerinin de küçük oynamalar dışında aynı bantta hareketine devam edeceğini söyleyebiliriz.

2. Türkiye ve dünya ekonomisinde/siyasetinde olumsuz gelişmeler yaşanırsa:

Dolar ve Euro’daki hareket, dış dünyadaki gelişmeler çok sarsıcı olmadığı takdirde, Türkiye’nin “yüksek faiz-düşük kur” politikası nedeniyle çok fazla değişmeyecektir. Ancak özellikle Ortadoğu’da yaşanacak olumsuz gelişme ve petrol fiyatlarındaki değişim, altın fiyatları üzerinde hayli etkili olacaktır. Böyle bir durumda altının değeri oldukça yükselecektir.

Dünya ve Türkiye ekonomisinde yaşanacak olumsuz gelişmeler hisse senetleri piyasasında keskin bir düşüşe yol açabilecektir. Bu olumsuz gelişmeler arasında, ABD ekonomisindeki mortgage kaynaklı krizin devam edip özellikle kırılganlığa sahip Türkiye gibi ülkeleri yakından etkilemesi, Türkiye’nin cari açığının durdurulamaz biçimde artıp piyasaları tedirgin etmesini sayabiliriz. Bunlar ekonomideki en önemli tehdit unsurları olacaktır. Böyle bir durumda A tipi fonların kazandırması bir yana, kaybettirme olasılığı yüksek olacaktır. Buna paralel olarak mevduat faizleri artışa geçecek, B tipi yatırım fonları da değer kazanacaktır.

2008 yılı, gerek Türkiye ekonomisinde, gerekse dünya siyasetinde her zamankinden hassas dengelerin dikkatle takip edilmesi gerektiği bir yıl olacaktır. Türkiye için, doğrudan yatırımların azalmasının, buna karşın cari işlemler dengesinin negatif görünümünün artarak süreceği bir yıl olma olasılığı büyüktür. Dolayısıyla da, cari açığın çok tehlikeli boyutlara ulaşması mümkün görünüyor.

Öte yandan ülkemizin 2008’deki büyüme hızının yeterince yüksek olmaması durumunda, ekonomideki görünüm tamamen olumsuzlaşacaktır. Dünya ekonomisinde yaşanabilecek küçük çalkantıların da bu görünüme eklenmesiyle 2008’in çok zor bir yıl olacağını söyleyebiliriz.

Bu yüzden yatırımcıların her zamankinden daha dikkatli hareket etmesini gerektiren bir yıl bizleri bekliyor.